

Spis treści

Przedmowa	11
Wstęp. Konstruowanie historii Merowingów	13
Rozdział I. Barbarzyńcy w Galii	17
Nadejście barbarzyńców	17
Wizygoci	18
Burgundowie	20
Osadnictwo barbarzyńskie	22
Słabość cesarstwa	25
Ostatni cesarze	26
Powstanie królestwa Wizygotów	29
Rozdział II. Literacka ciągłość i jej brak	
Kultura schyłku V oraz VI w.	33
Sydoniusz Apolinary i ostatnie dni cesarstwa	34
Asceza a kultura V i VI w.	35
Epistolografia VI w.	37
Grzegorz z Tours i upadek kultury	41
Rozdział III. Krzepnięcie władzy Merowingów	
Frankowie przed rokiem 537	46
Trojańska legenda Franków	46
Wczesne dzieje Franków	48
<i>Reges Criniti</i> – długowłosi królowie	49
Childeryk I	51
Chlodwig	54
Teuderyk I, Duńczycy i Turyngowie	64
Koniec królestwa Burgundów i kampania w Owernii	65

Rozdział IV. Królowie i królestwa

Struktura państwa Merowingów w VI w.	69
Podziały królestwa	69
Sukcesja w rodzie Merowingów	72
Sprawowanie władzy w królestwach dzielnicowych (<i>Teilreiche</i>).	74
Majątki królewskie	78
Ideologia królewska	80

Rozdział V. Władza kościelna a polityka

Granice jurysdykcji biskupów	85
Organizacja diecezjalna	85
Wspólnota chrześcijańska	86
Biskupi i kult świętych	87
Jurysdykcja biskupia	89
Sposób wyboru biskupów	92
Biskupi a lokalna społeczność. Owernia	94
Teodor z Marsylii	99
Grzegorz i Tours	101

Rozdział VI. Stabilność w braku jedności

Wojny domowe VI w.	104
Polityka dynastyczna w latach 511–613	105
Przyczyny wojny	107
Sprawa Gundowalda	109
Gundowald a opozycja wobec Childeberta II	113
Królowie i możni	115
Polityka akwitańska	117

Rozdział VII. Prawa i kodeksy

Prawodawstwo Merowingów	119
Childebert II	119
Prawodawstwo Merowingów	121
<i>Lex Salica</i>	126
Wersje i ratyfikacje <i>Lex Salica</i>	130
<i>Pactus Legis Salicae</i> a królestwo zachodniofrankijskie	131
Prawa trzech królestw	132
<i>Lex Ribvaria</i> oraz Prawa Alamanów i Bawarów	133
Prawodawstwo i arystokracja	135

Rozdział VIII. Kobiety z królewskiego rodu

Fredegunda, Brunhilda, Radegunda	137
Merowińskie księżniczki	137
Merowińskie królowe	138

Fredegunda	140
Królewskie wdowy	141
Brunhilda	143
Święte odosobnienie. Radegunda	154

Rozdział IX. O nowy kształt królestwa

Chlotar II, Dagobert I, Sigibert III i Chlodwig II 158

Początki potęgi Chlotara II	158
Burgundia i Austrazja	162
Polityka królewska 622–630	164
Dezyderiusz z Cahors a dwór Merowingów	167
Funkcjonowanie dworu królewskiego	171
Chlotar II, Dagobert I i Kościół	172
Sigibert III i Chlodwig II	174

Rozdział X. Merowingowie i ich sąsiedzi 177

Bretania	177
Fryzja i ziemie na wschód od Renu	178
Italia	182
Wizygoci	188
Baskonia	194
Anglowie	195

Rozdział XI. Miejsce klasztorów

Polityka i życie duchowe 613–664 201

Rozwój tradycji monastycznej	201
Klasztory królewskie	203
Monastycyzm kolumbański	205
Furseusz, Foilan i Pepinidzi	210
Wpływ Luxeuil. Ewangelizacja i reforma	211
Monastycyzm a dwór królewski w VII w.	212
Pobożność, teologia i polityka. <i>Vita Columbani</i>	215
Batylida i immunitety dla klasztorów	218

Rozdział XII. Ziemia, bogactwo i gospodarka 224

Dyplomy i immunitety	225
Merowińskie testamenty	227
Bertram z Le Mans	228
Abbo z Prowansji	231
Siła robocza	233
Saint-Wandrille	235
Merowińska gospodarka	236
Moneta	239
Skarby	240

Rozdział XIII. Niemożność porozumienia

Merowińska polityka, 656–680	243
Przewrót Grimoalda i jego następstwa	244
Chlotar III, Childeryk II i zachodnie królestwo (Neustria-Burgundia) 664–675	246
Powrót Ebroina	252
Dagobert II i Austrazja	253
Merowingowie i frakcje arystokratyczne w czasach Ebroina	257

Rozdział XIV. Kultura duchowieństwa

Edukacja, teologia i twórczość literacka pod koniec VII w.	262
Wiedza administratorów	263
Biskupi i ich pisma	264
Merowińska teologia i Rzym. Bonitus i Amand	266
Hagiografia i historiografia w VII w.	269
Merowińskie księgi	272
Stan merowińskiego Kościoła pod koniec VII w.	273
Northumbria i merowińska kultura kościelna	275

Rozdział XV. Gra ambicji

Merowińska polityka 680–721	278
Epoka Pepina II	278
<i>Liber historiae Francorum</i> , kontynuacje Fredegara i <i>Annales Mettenses priores</i>	280
Warattonidzi i Pepinidzi	282
Wartość źródłowa dyplomów 675–711	284
Pepin II i merowiński Kościół	287
Opozycja wobec Pepina II	289
Kryzys lat 714–717	290
Chilperyk II i jego sprzymierzeńcy	291
Początki władzy Karola Młota	293

Rozdział XVI. Ku powtórnemu zjednoczeniu

Wojna i polityka 721–751	296
Źródła karolińskie i Karol Młot	296
Spadkobiercy Sawaryka. Eucheriusz z Orleanu i Ainmar z Auxerre	298
Opaci z Saint-Wandrille (Fontenelle)	300
Karol Młot i ziemia kościelna	302
Prowansja. Abbo z Novalaise i Maurontus	304
Odo, Saraceni i Akwitania	305
Ludy na wschód od Renu	308
Osiągnięcia Karola Młota	310
Karloman i Pepin III Krótki	311
Gryfon i Bawaria	312
Pepin III Krótki i usunięcie Childeryka III	314

Rozdział XIII. Niemożność porozumienia

Merowińska polityka, 656–680	243
Przewrót Grimoalda i jego następstwa	244
Chlotar III, Childeryk II i zachodnie królestwo (Neustria-Burgundia) 664–675	246
Powrót Ebroina	252
Dagobert II i Austrazja	253
Merowingowie i frakcje arystokratyczne w czasach Ebroina	257

Rozdział XIV. Kultura duchowieństwa

Edukacja, teologia i twórczość literacka pod koniec VII w.	262
Wiedza administratorów.	263
Biskupi i ich pisma.	264
Merowińska teologia i Rzym. Bonitus i Amand	266
Hagiografia i historiografia w VII w.	269
Merowińskie księgi	272
Stan merowińskiego Kościoła pod koniec VII w.	273
Northumbria i merowińska kultura kościelna	275

Rozdział XV. Gra ambicji

Merowińska polityka 680–721	278
Epoka Pepina II	278
<i>Liber historiae Francorum</i> , kontynuacje Fredegara i <i>Annales Mettenses priores</i>	280
Warattonidzi i Pepinidzi	282
Wartość źródłowa dyplomów 675–711	284
Pepin II i merowiński Kościół	287
Opozycja wobec Pepina II	289
Kryzys lat 714–717	290
Chilperyk II i jego sprzymierzeńcy	291
Początki władzy Karola Młota	293

Rozdział XVI. Ku powtórnemu zjednoczeniu

Wojna i polityka 721–751	296
Źródła karolińskie i Karol Młot	296
Spadkobiercy Sawaryka. Eucheriusz z Orleanu i Ainmar z Auxerre	298
Opaci z Saint-Wandrille (Fontenelle)	300
Karol Młot i ziemia kościelna	302
Prowansja. Abbo z Novalaise i Maurontus	304
Odo, Saraceni i Akwitania	305
Ludy na wschód od Renu	308
Osiągnięcia Karola Młota	310
Karloman i Pepin III Krótki	311
Gryfon i Bawaria	312
Pepin III Krótki i usunięcie Childeryka III	314

Rozdział XVII. Północne emporia.**Quentovic, Dorestad i gospodarka oparta na monetach typu *sceatta* 317**

Quentovic i Dorestad w czasach karolińskich	317
Merowińskie Quentovic	319
Dorestad w okresie merowińskim	320
Chronologia monet typu <i>sceatta</i>	323
Gospodarka oparta na monetach <i>sceatta</i> a wczesnośredniowieczne państwo	325

Rozdział XVIII. Misja spełniona**Merowiński Kościół na wschód od Renu 328**

Żywot św. Bonifacego	329
Arbeo z Fryzyngi i Kościół bawarski	331
Pogaństwo, herezja i reforma Kościoła	334
Chryścianizacja w królestwie Merowingów	335
Wilfryd i uczniowie św. Egberta	339
Willibrord	341

Zakończenie. Osiągnięcia Merowingów 346**Bibliografia 349****Genealogia rodu Merowingów 363****Prozopografia rodu Merowingów 370****Mapy 381**

Mapa 1 Podział królestwa Merowingów w 511 r.	381
Mapa 2 Podział królestwa Merowingów w 562 r.	382
Mapa 3 Podział królestwa Merowingów w 567 r.	383
Mapa 4 Kraj Franków i ziemie na wschód od Renu	384

Indeks nazwisk 386